

STORTINGET

Innst. 58 S

(2022–2023)

Innstilling til Stortinget
fra næringskomiteen

Dokument 8:244 S (2021–2022)

Innstilling fra næringskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Torgeir Knag Fylkesnes og Kathy Lie om et nasjonalt løft for kreative næringer

ivareta norsk kultur, språk og historie og et velfungerende kretsløp innen kreative næringer.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen utarbeide og fremme forslag om en strategi for vekst innen kreativ industri. Strategien skal ha som mål å øke verdiskapingen og bidra til vekst i antall bedrifter, og bærekraftige arbeidsplasser samt i eksport.
2. Stortinget ber regjeringen gjennomgå hele virkemiddelapparatet for kulturelle næringer og vurdere hvordan man kan sikre bedre koordinering, herunder om det kan være hensiktsmessig å samle flere virkemidler for kulturnæringer i Innovasjon Norge, samt at Innovasjon Norges kulturnæringskompetanse styrkes.
3. Stortinget ber regjeringen gjennomgå unntaksområdene i mva.-regelverket som gjelder for kulturnæringer, og vurdere å fremme forslag om felles lav moms for kulturnæringer.
4. Stortinget ber regjeringen utrede flere finansieringskilder for utvikling av kreativ industri, herunder bedre låne- og garantiordninger.
5. Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan myndighetene bedre kan legge til rette for at opphavsrettigheter kan beholdes på norske hender for å

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Karianne B. Bråthen, Per Vidar Kjølmoen, Sverre Myrli og Solveig Vitanza, fra Høyre, Olve Grotle, Linda Hofstad Helleland og Lene Westgaard-Halle, fra Senterpartiet, Per Ivar Lied, lederen Willfred Nordlund og Per Olav Tyldum, fra Fremskrittspartiet, Sivert Bjørnstad og Bengt Rune Strifeldt, fra Sosialistisk Venstreparti, Torgeir Knag Fylkesnes, fra Rødt, Geir Jørgensen, fra Venstre, Alfred Jens Bjørlo, og fra Miljøpartiet De Grønne, Rasmus Hansson, viser til Dokument 8:244 S (2021–2022) om et nasjonalt løft for kreative næringer. Komiteen viser videre til næringsministerens brev av 7. oktober 2022 med statsrådets vurdering av representantforslaget. Brevet er vedlagt innstillingen.

Komiteen anerkjenner og berømmer de kreative næringene som en viktig del av næringsstrukturen i Norge, og utgjør nær 3 pst. av Norges BNP. Komiteen mener også Norge har forutsetninger for å ta en større andel av den internasjonale veksten innenfor kreative næringer i årene fremover.

Komiteen viser til at mange kreative næringer ble hardt rammet av pandemien, og besøkstall og omsetning er i mange deler av bransjen ikke tilbake på nivået

de var før pandemien. Det gjenstår å se om endringene i etterspørsel er varige eller midlertidige. Komiteen viser også til at kreative næringer er en vid betegnelse som omfatter ulike bransjer med svært forskjellig næringsstruktur, og at virkemiddelapparatet må være tilpasset mangfoldet i de kreative næringene. Komiteen mener virkemiddelapparatet må være treffsikkert, koordineres bedre på tvers av kulturnæringer, og bidra med kapitaltilgang.

Komiteen mener også utviklingen av de kreative næringene må sees i sammenheng med tilgrensende strategier på andre politikkområder innenfor næringsfeltet, deriblant «Program for nyskapende kulturopplevelser» fra Nasjonal reiselivsstrategi 2030, bygget på Kulturdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementets strategi for kultur og reiseliv fra 2019.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, viser til Skatteutvalgets utredning som etter planen skal leveres innen 16. desember 2022, og viser til at merverdiavgift omfattes av utvalgets mandat om å foreta en helhetlig gjennomgang av skattesystemet. Flertallet viser også til tidligere arbeid med å utrede ulike satser for merverdiavgift for de kreative næringene, mer spesifikt Kulturkommisjonsutvalgets innstilling fra 2008 og Stortingets videre behandling av Prop. 119 LS (2009–2010) og Innst. 344 L (2009–2010).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet er enige med forslagsstillerne i at de kreative næringene trenger et løft. De sørger for å holde liv i mye av Norges kultur, og videreformidler denne til folket. Disse medlemmer viser til regjeringens mål om økt aktivitet innenfor de kreative næringene. Dette arbeides det med for tiden i utarbeidelse av ny kunstnermelding. Som en del av dette arbeidet skal virkemidlene og dagens tiltak gjennomgås. Disse medlemmer viser også til strategien «Hele Norge eksporterer», denne strategien vil støtte opp under de kreative næringene som vil vokse, også ut over landegrensene.

Disse medlemmer viser til Hurdalsplattformens ambisjon om å

«Gjennomgå hele det næringsrettede virkemiddelapparatet, med sikte på å forenkle, tilgjengeliggjøre og styrke ordningene som skal bidra til at norske bedrifter kan vokse. Gjennomgangen skal skje i tett dialog og partnerskap med bedrifter, tillitsvalgte, kommuner og fylker.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Senterpartiet, poengterer at dette arbeidet bygger videre på kunnskapsgrunnlaget som ble laget i forbindelse med områdegjennomgang av det næringsrettede virkemiddelappa-

ratet i perioden 2017–2019. Flertallet er opptatt av å utnytte den kompetansen og kunnskapen som finnes internt hos virkemiddelapparatet.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne, er enige i forslagsstillerens beskrivelse av viktigheten av kreative næringer i Norge. Med dagens økonomiske situasjon er det viktigere enn noen gang at Norge har flere ben å stå på, og at det skapes flere arbeidsplasser og verdiskaping.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at et viktig mål i kulturpolitikken er at kunsten skal nå ut til et enda større publikum.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre viser til alle de gode initiativ som ble startet under regjeringen Solberg, og vil særlig trekke frem de innspill som ble fremmet av Næringspolitisk råd for kulturell og kreativ næring. Disse medlemmer er opptatt av hvordan kunsten kan oppnå et større salg og marked for å øke inntektene til kunstnere og bidra til økt sysselsetting i kreative næringer.

Videre er disse medlemmer opptatt av at kulturlivet og kulturarbeiderne skal få flere økonomiske bein å stå på, og oppmuntre private givere til å ta et større ansvar for finansiering av kunsten, skape et bredere engasjement og bidra til nyskaping. Disse medlemmer viser til de viktige satsingene regjeringen Solberg satte i gang for å styrke og videreutvikle kreativ næring som en viktig del av kunsten, men også verdiskapingen og jobbskapingen i Norge. Disse medlemmer viser i den forbindelse til etableringen av Talent Norge, hvor våre fremste talenter får støtte og oppfølging både forut for og i kjølvannet av høyere kunstfaglig utdanning.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre viser til at ordningen finansieres av offentlig-privat samarbeid, der hver offentlige krone utløser flere private.

Disse medlemmer viser til regjeringen Solbergs Gaveforsterkningsordning for kunst- og kulturformål, som sikret at private gaver til kulturen ble forsterket med statlige midler. Dette økte både institusjonenes handlingsrom, ga økt oppmerksomhet omkring dem og oppmuntret til privat giverglede. Disse medlemmer mener det var sterkt beklagelig at regjeringen avvirket denne ordningen i januar 2022.

Disse medlemmer mener også filminsentivordningen er et godt tiltak for at Norge skal tiltrekke seg utenlandsk filmproduksjon. Det bygger vår nasjonale merkevare, gir oppdrag til norsk filmbransje og skaper

god film. Disse medlemmer mener videre film- og musikkbransjen er gode eksempler på hvordan kulturbransjen jobber godt med å gjøre kulturen til næring og hvor man har klart å mobilisere privat kapital.

Disse medlemmer vil understreke at vi trenger flere næringer som er eksportrettet fra etableringstidspunktet, og ser behovet for at de som forvalter de eksportrettede virkemidlene, får styrket kompetanse og kunnskap om kreative næringer.

Disse medlemmer er allikevel allerede imponert over ambisjonene i bransjen og de mange gode kulturarbeiderne som går på jobb i denne bransjen. Disse medlemmer merker seg den store delegasjonen for spillvirksomhet som nylig gjestet Japan med formål om å bygge norsk merkevare. Disse medlemmer ønsker flere slike initiativ fra bransjen.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne mener det er positivt at representantforslaget løfter frem kultursektoren som en næring. Disse medlemmer viser til at kultursektoren omfatter tusenvis av bedrifter og selvstendig næringsdrivende, som skaper store ringvirkninger for blant annet reiselivet. Disse medlemmer støtter forslagene om en strategi for vekst innenfor kreativ næring, og at virkemiddelapparatet som rettes mot denne næringen, gjennomgås.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, mener at virkemiddelapparatet kan ha en viktig rolle i å styrke effektene for sysselsetting og verdiskaping og gi ringvirkninger for andre næringer. Et godt eksempel på dette er insentivordningen for å få utenlandske filmproduksjoner til Norge, som bedre enn noen reklamekampanje kan bidra til å markedsføre Norge som et attraktivt reisemål.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet mener at en forutsetning for støtte gjennom virkemiddelapparatet er at kulturnæringen er markedsrettet, slik at den i størst mulig grad lever av å engasjere publikummet sitt og er fri fra politisk styring.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at dersom de økte ambisjonene for de kreative næringene skal bli realitet, må virkemiddelapparatet styrkes og koordineres bedre. Disse medlemmer mener at ordningene i dag er for spredte, sprikende og svake. Disse medlemmer viser til at flere av tiltakene som i dag ligger under Kulturdepartementet, i stedet

burde forvaltes av Innovasjon Norge, siden det er tiltak for å styrke næringer. Eksempler på det er filminsentivordningen og ordningen for kreative næringer.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at det i regjeringens foreslåtte eksportreform «Hele Norge eksporterer» og i «Veikart for grønt industriløft» ikke legges frem en målrettet plan for økt eksport i kreative næringer. Kreative næringer står i en særstilling mot øvrig industri og næring. Mange kreative aktører er ikke informert om eller opplever at de favnes i regjeringens nevnte ordninger. Det må derfor utvikles en særskilt strategi for kreativ industri med mål om økt verdiskaping og vekst i antall bedrifter, i bærekraftige arbeidsplasser samt i eksport.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne vil påpeke at mange deler av kulturvirkningskraften som har et reelt kommersielt potensial, men som likevel trenger hjelp for å kunne realisere dette potensialet, faller utenfor virkemiddelapparatet slik situasjonen er i dag. Det må sikres offentlige finansieringskilder som bidrar til oppskalering av kreativ industri, som i dag ikke ivaretas av mandatet for den varslede kunstnermeldingen.

Disse medlemmer understreker viktigheten av at Innovasjon Norges kulturnæringskompetanse styrkes i oppfølgingen av følgeevalueringen av tiltakene i satsingen på kulturell og kreativ næring fra 2017. Creo, Musikkindustriens næringsråd, GramArt og Virke støtter gjennom sine skriftlige høringsinnspill å samle flere virkemidler for kulturnæringene i Innovasjon Norge. Kulturrådet viser også i sitt innspill at de ønsker styrking av dagens virkemiddelfordeling.

Disse medlemmer mener en gjennomgang av unntaksområdene i mva.-regelverket som gjelder for kulturnæringene, er viktig for å se på muligheter for å forenkle arbeidet for ulike kulturaktører, og dermed styrke deres rolle i kreativ industri. En rekke aktører innenfor kreative næringer opplever dagens regelverk som uoversiktlig, administrativt belastende og konkurransevridende.

Disse medlemmer understreker næringens behov for et velfungerende system for vern av opphavsretten, spesielt i møte med strømmetjenestene og tilbydere av nettbaserte innholdstjenester. Dagens regelverk fører til at noen kommersielle aktører sitter igjen med en uforholdsmessig stor andel av inntektene, uten at rettighetshavere får anstendig utbetaling.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide og fremme forslag om en strategi for vekst innenfor kreativ indust-

ri. Strategien skal ha som mål å øke verdiskapingen og bidra til vekst i antall bedrifter, bærekraftige arbeidsplasser og eksport.»

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå hele virkemiddelapparatet for kulturelle næringer og vurdere hvordan man kan sikre bedre koordinering, herunder om det kan være hensiktsmessig å samle flere virkemidler for kulturnæringer i Innovasjon Norge, samt sørge for at Innovasjon Norges kulturnæringskompetanse styrkes.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå unntaksområdene i mva.-regelverket som gjelder for kulturnæringene, og vurdere å fremme forslag om felles lav mva. for kulturnæringer.»

«Stortinget ber regjeringen utrede flere finansieringskilder for utvikling av kreativ industri, herunder bedre låne- og garantiordninger.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan myndighetene bedre kan legge til rette for at opphavsrettigheter kan beholdes på norske hender for å ivareta norsk kultur, språk og historie og et velfungerende kretsløp innen kreative næringer.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan myndighetene bedre kan legge til rette for at opphavsrettigheter kan beholdes på norske hender for å ivareta norsk

kultur, språk og historie og et velfungerende kretsløp innen kreative næringer.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen gjennomgå unntaksområdene i mva.-regelverket som gjelder for kulturnæringene, og vurdere å fremme forslag om felles lav mva. for kulturnæringer.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen utrede flere finansieringskilder for utvikling av kreativ industri, herunder bedre låne- og garantiordninger.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

Stortinget ber regjeringen utarbeide og fremme forslag om en strategi for vekst innenfor kreativ industri. Strategien skal ha som mål å øke verdiskapingen og bidra til vekst i antall bedrifter, bærekraftige arbeidsplasser og eksport.

II

Stortinget ber regjeringen gjennomgå hele virkemiddelapparatet for kulturelle næringer og vurdere hvordan man kan sikre bedre koordinering, herunder om det kan være hensiktsmessig å samle flere virkemidler for kulturnæringer i Innovasjon Norge, samt sørge for at Innovasjon Norges kulturnæringskompetanse styrkes.

Oslo, i næringskomiteen, den 15. november 2022

Willfred Nordlund

leder

Alfred Jens Bjørlo

ordfører

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT

Næringsministeren

Stortingets næringskomité
Stortinget
0026 Oslo

Deres ref

Vår ref

Dato

22/6604-9

7. oktober 2022

Dokument 8:244 S (2021-2022) om et nasjonalt løft for kreative næringer

Jeg viser til brev av 13. september 2022 der Stortingets næringskomité ber om Nærings- og fiskeridepartementets vurdering av Dokument 8:244 S (2021-2022) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Torgeir Knag Fylkesnes og Kathy Lie om et nasjonalt løft for kreativ næring.

Representantforslaget berører flere departementers ansvarsområder. Jeg har innhentet opplysninger fra berørte departementer for å gi en så fullstendig vurdering som mulig.

Overordnet vurdering av representantforslaget

Jeg er enig med forslagsstillerne i at Norge bør ha ambisjoner om å øke verdiskapingen, antall bærekraftige bedrifter og arbeidsplasser, og ta en større andel av den internasjonale veksten innenfor kreativ industri. Nærings- og fiskeridepartementet og Kultur- og likestillingsdepartementet har over tid arbeidet sammen for å fremme verdiskapingen og skape nye arbeidsplasser i denne næringen.

Kompetansen og bevisstheten om at kultur også kan være næring har blitt styrket, og det har vært en positiv utvikling når det gjelder sysselsetting, men verdiskapingen og eksportinntektene er fortsatt beskjedne. Den globale etterspørselen etter kulturelle produkter og tjenester er sterk og økende, og danner grunnlag for et betydelig potensial for verdiskaping og eksport. Vi må også anerkjenne at kulturell og kreativ næring har særskilte utfordringer, hvor aktørene ofte har ett ben i kulturfeltet og ett ben i næringslivet. Markedene er uforutsigbare og karakteriseres av korte produktssykluser og høye produksjonskostnader, noe som gjør det krevende å opprettholde og videreutvikle konkurransefortrinn. Det er derfor riktig å se på hvilke tiltak som kan bidra til å løfte disse næringene.

Kulturdepartementet har siden 2017 ivaretatt en satsing på kulturell og kreativ næring med oppdrag til blant annet Innovasjon Norge og Norsk kulturråd. Det pågår en følgeevaluering av tiltakene i satsingen, og sluttrapport vil foreligge medio 2023. På bakgrunn av funnene i evalueringen vil kultur- og likestillingsministeren og jeg vurdere hvordan vi best kan legge til rette for videre vekst og verdiskaping i den kulturelle og kreative næringen.

All næringsutvikling er avhengig av at den brede næringspolitikken, skatte- og avgiftspolitikken, finanspolitikken og andre rammebetingelser virker godt sammen. Næringspolitikken har tiltak og virkemidler som er egnet til å møte gründeres og bedrifters behov fra oppstartsfasen til etablert bedrift. En ambisjon som regjeringen deler med forslagsstillerne, er å gjennomgå hele det næringsrettede virkemiddelapparatet, med mål om å forenkle, tilgjengeliggjøre og styrke ordningene, også for virksomheter i den kulturelle og kreative næringen. Vi er i gang med å kartlegge næringslivets brukerreiser gjennom virkemiddelapparatet, og Innovasjon Norge er sammen med Siva, Forskningsrådet, Eksfin og Agder og Vestland fylkeskommuner i gang med å opprette en digital inngang.

Jeg lanserte for en stund siden eksportstrategien «Hele Norge eksporterer» som skal komme et samlet næringsliv til gode. Målet med satsingen er å styrke arbeidet med eksport, bidra til forenkling for næringslivet og kutte administrasjonskostnader. Sammen med statsministeren har jeg også lansert «Veikart for grønt industriløft», som har som mål å skape flere arbeidsplasser, stimulere til grønne investeringer, øke fastlandseksporten og kutte i klimagassutslipp. Dette er grep vi gjør som ledd i en aktiv næringspolitikk, for å legge til rette for at norske selskaper skal bli konkurransedyktige innenfor nye grønne næringer internasjonalt. Jeg har en grunnleggende tro på at verden blir bedre og mer bærekraftig av å få tilgang til norske grønne løsninger, produkter og tjenester, og her er kreativ industri en viktig bidragsyter.

Vurdering av enkeltforslag

Forslag 1:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide og fremme forslag om en strategi for vekst innen kreativ industri. Strategien skal ha som mål å øke verdiskapingen og bidra til vekst i antall bedrifter, og bærekraftige arbeidsplasser samt i eksport.»

Jeg deler forslagsstillernes ønske om økt verdiskaping og vekst innenfor kreative næringer. Det er helt i tråd med regjeringens mål om å få flere i jobb, skape aktivitet i hele landet, øke eksporten og kutte klimagassutslipp. Det kommer blant annet til uttrykk i Hurdalsplattformen at regjeringen vil «leggje til rette for fleire kulturarbeidsplassar og kompetansemiljø over heile landet», og dette er et punkt Kultur- og likestillingsdepartementet følger opp i arbeidet med ny kunstmelding. Som en del av dette arbeidet skal dagens tiltak og virkemidler gjennomgås med sikte på å oppnå målene i Hurdalsplattformen. Kulturell og kreativ næring møter mange av de samme utfordringene som andre næringer som ønsker å skape vekst. Selv om det i første rekke er bedriftene selv som må ta ansvar for å gripe mulighetene og utnytte potensialet som finnes i næringen, ønsker regjeringen å legge til rette for å utløse privat initiativ gjennom gode rammebetingelser og en aktiv næringspolitikk. Vi har derfor satt i

gang arbeider som støtter opp om forslaget målsettinger om økt verdiskaping og vekst, flere bærekraftige arbeidsplasser og økt kultureksport. Dette er initiativer som kommer kulturell og kreativ næring til gode.

For å nå målet i Hurdalsplattformen om å øke eksporten utenom olje og gass med 50 pst. innen 2030 lanserte regjeringen eksportreformen «Hele Norge eksporterer» 10. mars 2022. Målet med satsingen er å styrke og effektivisere arbeidet med eksport på tvers av bransjer i næringslivet gjennom å trekke arbeidet med strategiske eksportsatsinger tettere opp mot regjeringens arbeid. Blant tiltakene i satsingen er merkevareordningen «Made in Norway» og en søknadsbasert ordning i Innovasjon Norge hvor bedrifter kan søke om støtte til å delta på messer og felles næringsfremmeaktiviteter. Regjeringen ønsker å utnytte kompetansen og kunnskapen som finnes i næringslivet, og det er dette som ligger til grunn for opprettelsen av Nasjonalt eksportråd. Rådet skal gi meg anbefalinger om fremtidige satsingsområder for eksport på vegne av representanter for næringslivet og partene i arbeidslivet. En slik modell knytter arbeidet med eksportfremmesatsinger tettere opp mot regjeringen enn den tidligere modellen, samtidig som aktørene i næringslivet er med på å bestemme retningen for fremtidens eksporteventyr.

Dette arbeidet må sees i sammenheng med resten av regjeringens aktive næringspolitikk, herunder «Veikart for grønt industriløft» og gjennomgangen av det næringsrettede virkemiddelapparatet. Målet med veikartet som regjeringen lanserte 23. juni 2022, er å skape flere arbeidsplasser, stimulere til grønne investeringer, øke fastlandseksporten og kutte i klimagassutslipp. For å få til dette inneholder veikartet 100 tiltak som skal få fart på omstillingen av det norske samfunnet og norsk industri, inkludert kreativ industri.

Norsk næringsliv skal gjennomgå en stor omstilling i årene som kommer, hvor kutt i klimagassutslipp må gå hånd i hånd med verdiskaping og vekst. Regjeringen er derfor nødt til å konsentrere sin innsats på en måte som gjør at virkemidlene kommer hele næringslivet til gode. Representantenes forslag vil jeg ta med meg i den videre prioriteringen av hvilke tiltak som skal settes i gang først.

Forslag 2:

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå hele virkemiddelapparatet for kulturelle næringer og vurdere hvordan man kan sikre bedre koordinering, herunder om det kan være hensiktsmessig å samle flere virkemidler for kulturnæringer i Innovasjon Norge, samt at Innovasjon Norges kulturnæringskompetanse styrkes.»

Jeg deler forslagstillernes ønske om bedre koordinering i virkemiddelapparatet, også for kulturell og kreativ næring. For å oppnå målene i næringspolitikken må det næringsrettede virkemiddelapparatet være omstillingsdyktig og tilpasset framtidens næringsliv. Bedriftene skal oppleve å ha én vei inn til det næringsrettede virkemiddelapparatet. Av den grunn mener jeg at det er viktig å se på hvordan virkemidlene som er tilgjengelige for næringslivet også treffer virksomheter innenfor kulturnæringen, og om det bør gjøres justeringer for å sikre slike virksomheter tilgang til virkemiddelapparatet.

Hurdalsplattformen viser til regjeringens ambisjon om å «Gjennomgå hele det næringsrettede virkemiddelapparatet, med sikte på å forenkle, tilgjengeliggjøre og styrke ordningene som skal bidra til at norske bedrifter kan vokse. Gjennomgangen skal skje i tett dialog og partnerskap med bedrifter, tillitsvalgte, kommuner og fylker.» I dette arbeidet bygger jeg videre på kunnskapsgrunnlaget som ble laget i forbindelse med områdegjennomgang av det næringsrettede virkemiddelapparatet i perioden 2017-2019, men ikke minst er jeg opptatt av å utnytte den kompetansen og kunnskapen som finnes internt hos virkemiddelapparatet.

Som ett ledd i regjeringens arbeid med å videreutvikle det næringsrettede virkemiddelapparatet, har jeg blant annet igangsatt en kartlegging av næringslivets brukerreiser gjennom virkemiddelapparatet. Dette arbeidet skal ta brukernes perspektiv og identifisere både mulige smertepunkter og muligheter for forbedringer.

Resultatene fra arbeidet vil gi innspill til videre politikktvikling med et mål om å forenkle og tilgjengeliggjøre virkemiddelapparatet. Regjeringen har i tillegg gitt Innovasjon Norge ansvar for førstelinjetjenesten for de statlige virkemidlene. Innovasjon Norge er sammen med Siva, Forskningsrådet, Eksfin og Agder og Vestland fylkeskommuner i gang med å opprette en digital inngang til virkemiddelapparatet. Denne skal gjøre det enklere for bedriftene å komme i kontakt med riktig aktør. Arbeidet er i en pilotfase og skal utvides til å favne flere aktører etter hvert.

Innovasjon Norge forvalter en rekke generelle virkemidler som er åpne for alle bransjer og sektorer, herunder også virksomheter innenfor kulturell og kreativ næring. Blant disse er låne- og garantiordninger, tilskuddordninger, rådgiving, kompetanse og profilering. Departementene legger føringer for Innovasjon Norges virksomhet i sine bevilgninger og oppdragsbrev, og følger opp i hvilken grad de politiske målsettingene i oppdragsbrevene oppnås.

I tillegg har Kommunal- og distriktsdepartementet flere bedriftsrettede ordninger i sitt budsjett (kap. 553, post 61) som forvaltes av virkemiddelapparatet på vegne av fylkeskommunene. Fylkeskommunen bestemmer selv rammen på hver enkelt ordning. Dette er ordninger som også er åpne for kreativ næring. Innovasjon Norges Bedriftsnettverk, Mentortjenesten og Etablerertilskudd har vært godt etterspurt av kreativ næring tidligere, herunder opplevelsesbasert reiseliv. I Sivas næringshageprogram deltar blant annet Hermetikken kulturnæringshage i Vadsø og Tindved kulturnæringshage i Verdal. I tillegg finansierer Interreg-programmene flere prosjekter i kreativ næring, og kommunale næringsfond har blitt brukt til å støtte utviklingsprosjekter i kreativ næring.

Forslag 3:

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå unntaksområdene i mva.-regelverket som gjelder for kulturnæringene, og vurdere å fremme forslag om felles lav moms for kulturnæringer.»

Merverdiavgiften er en generell avgift på innenlandsk forbruk av varer og tjenester, og har til formål skaffe staten inntekter. Næringsdrivende skal beregne merverdiavgift ved omsetning av avgiftspliktige varer og tjenester. Motsatsen er at de avgiftspliktige kan trekke fra

merverdiavgift på alle anskaffelser til bruk i sin virksomhet. På den måten beskattes merverdien i hvert omsetningsledd, og avgiftsbelastningen blir først endelig når omsetning skjer til forbruker. Merverdiavgiften er en effektiv og viktig inntektskilde for staten, som er med på å gi staten økonomisk handlingsrom – blant annet for bevilgninger til kultursektoren.

Utgangspunktet er at merverdiavgift skal oppkreves med alminnelig sats ved omsetning av varer og tjenester. Hensynet til en effektiv beskatning tilsier færrest mulig satser og unntak fra den generelle merverdiavgiftsplikten. Ekspertutvalget bak NOU 2019: 11 *Enklere merverdiavgift med én sats* pekte på at det derfor normalt er lite målrettet å støtte enkelte næringer gjennom særregler i merverdiavgiftssystemet. Særregler og unntak reduserer statens inntekter, gir avgrensingsproblemer og øker de administrative kostnadene for både de næringsdrivende og avgiftsmyndighetene. Generelt er det derfor mer effektivt å gi direkte støtte til politisk prioriterte formål gjennom støtteordninger på budsjettets utgiftsside. Når det likevel gjelder særlige regler for merverdiavgift for kulturnæringene, er dette et resultat av omfattende utredninger og vurderinger av de ulike hensynene som gjør seg gjeldende på dette området, se Kulturmomsutvalgets innstilling (NOU 2008: 7), Prop. 119 LS (2009—2010) og Innst. 344 L (2009—2010). Målet om effektivitet, herunder å begrense de administrative kostnadene, var sentralt i dette lovarbeidet.

Det er flere hensyn som ligger til grunn for at det i kultursektoren fortsatt gjelder til dels omfattende unntak fra den generelle merverdiavgiftsplikten, samt ulike satser. Et særegent trekk ved denne sektoren er blant annet det store innslaget av offentlig finansiering. Innføring av merverdiavgift i kultursektoren kan innebære økte inntekter for aktører som i stor grad er offentlig finansiert, ved at den inngående merverdiavgiften de får fradragført overstiger den utgående merverdiavgiften. For andre aktører i kultursektoren som i liten grad er offentlig finansiert, vil merverdiavgiftsplikt innebære økte kostnader. Merverdiavgiftsplikt vil dermed bidra til en ytterligere forskjellsbehandling i favør av virksomheter som allerede får mest støtte.

Regelendringene i kjølvannet av Kulturmomsutvalgets arbeid bygde på et solid grunnlag, og jeg kan ikke se at det er behov for en fornyet gjennomgang av merverdiavgiftsreglene for denne sektoren nå. Merverdiavgiften omfattes imidlertid av mandatet til det nedsatte Skatteutvalget, som skal foreta en helhetlig gjennomgang av skattesystemet. Eventuelle anbefalinger fra utvalget vil bli nøye vurdert.

Forslag 4:

«Stortinget ber regjeringen utrede flere finansieringskilder for utvikling av kreativ industri, herunder bedre låne- og garantiordninger.»

Det eksisterer i dag en rekke finansieringsordninger for næringslivet, som er åpne for bedrifter i alle sektorer, også kreativ industri og kulturnæring.

Innovasjon Norge ivaretar låne- og garantiordninger som skal bidra til å få frem flere gode gründere og vekstkraftige virksomheter, og utløse privat kapital til investeringer gjennom å avlaste risiko i slike virksomheter.

Antall garantier til bedrifter fra kulturell og kreativ næring har økt fra 16 i 2020 til 22 i 2021. Samtlige garantier er bevilget under vekstgarantiordningen. Vekstgarantiordningen er en porteføljegaranti iverksatt gjennom rammeavtaler med 14 norske banker. Dette innebærer at Innovasjon Norge yter garantier som er begrenset til å dekke 75 prosent av endelig tap på enkeltlån og maksimalt 20 prosent på porteføljebasis. Det er långivende bank som foretar all kredittvurdering. Garantien utgjør en supplerende sikkerhet i saker hvor låntaker vurderes kredittverdigg, men mangler tilfredsstillende sikkerheter for bankfinansiering.

Forslag 5:

«Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan myndighetene bedre kan legge til rette for at opphavsrettigheter kan beholdes på norske hender for å ivareta norsk kultur, språk og historie og et velfungerende kretsløp innen kreative næringer.»

Jeg er enig i at det er gunstig å beholde opphavsrettigheter på norske hender. Ved regulering av opphavsrett er det viktig å sørge for en rimelig balanse mellom rettighetshavernes interesse i å få et økonomisk utkomme av sin virksomhet, og samfunnets og brukernes interesser i å kunne bruke åndsverk og få tilgang til kulturarven. At utenlandsk kapital er interessert i forskning og produkter med opphav i Norge er ikke særskilt for kreativ næring. Jeg er kjent med at det fra flere næringer er eksempler på at opphavsrettigheter går ut av landet for videreutvikling, innovasjon og kommersialisering. Det er derfor viktig at virkemiddelapparatet treffer rettighetshaverne godt nok til at norske aktører kan konkurrere med internasjonale selskaper for å beholde flere rettigheter på norske hender.

Jeg mener arbeidet med å gjennomgå virkemiddelapparatet er et viktig tiltak også for å sikre at videreutvikling, innovasjon og kommersialisering av norske opphavsrettigheter i størst mulig grad foregår i Norge.

Med vennlig hilsen

Jan Christian Vestre

